

Bekostiging dagbestedingsplekken tijdens schoolperiode

Een knelpunt voor scholen, gemeenten, ouders en leerlingen

Aanleiding

Leerlingen voorbereiden op een volwaardige plek in de maatschappij is de kernopgave van het voortgezet speciaal onderwijs (vso) en praktijkonderwijs (pro). Het toeleiden naar de meeste passende vervolgplek is daar een belangrijk onderdeel van. Tot 2015 was het gangbaar dat leerlingen tot hun 18^e-20^e jaar op het speciaal onderwijs stonden ingeschreven. De scholen bepaalden mede door middel van verschillende stages de best passende uitstroomrichting voor de leerlingen. Voor leerlingen die uitstroomden richting dagbesteding kregen de aanbieders van dagbesteding hun inzet vergoed uit de AWBZ (of boden een periode kosteloos oriëntatie) terwijl de stagiair nog ingeschreven was in het onderwijs.

De netwerkcoördinatoren vso-pro ontvangen in toenemende mate signalen van de scholen dat het voorbereiden van jongeren op uitstroom in dagbesteding in veel regio's een toenemend knelpunt is. Om de omvang en de oorzaak van dit knelpunt goed in beeld te krijgen is een enquête uitgezet onder de scholen.

Samenvatting

Aan de enquête hebben 162 vso en pro scholen deelgenomen, met uitstroom naar dagbesteding. Hiervan geven 48 scholen aan voor sommige leerlingen geen stageplek te kunnen bieden binnen een dagbestedingsorganisatie door bekostigingsproblematiek. De meeste respondenten gaven aan dat er binnen de jeugdwet, WMO of WLZ te vaak geen bekostiging mogelijk is als het gaat om stageplekken. Hierdoor zitten stagiairs thuis of op school. De dagbestedingsorganisaties geven bij scholen aan dat de begeleiding tijdens stage teveel tijd en geld kost. 25% van de scholen kijkt daarom zelf naar mogelijkheden binnen eigen budget, maar ook daar zijn de middelen beperkt. De kosten voor stagelopen op een dagbestedingsplek lopen erg uiteen en kunnen oplopen tot ver boven de 3000 Euro per leerling per schooljaar. 38% van de scholen geeft aan dat het niet kunnen stagelopen consequenties heeft voor de uitstroom van leerlingen. Daarnaast geldt voor leerlingen jonger dan 18 jaar dat er een voorziening uit de Jeugdwet beschikbaar zou moeten zijn, maar in de praktijk lukt dit vaak niet. Hierdoor moeten leerlingen wachten totdat ze 18 jaar zijn, waardoor er geen of minder tijd is voor stagelopen met ontwikkeldoelen. Sommige scholen hebben voor de stage en uitstroom met meer dan 15 verschillende gemeentes af te stemmen. Deze tijd gaat ten koste van begeleidingstijd. De scholen missen één aanspreekpunt rondom de jeugdwet/WMO/WLZ, liefst in combinatie met Werk en Inkomen. De verschillen tussen de gemeentes zijn groot, ook voor wat betreft de vervoersmogelijkheden en -kosten van en naar stage. Hierdoor ontstaat kansenongelijkheid tussen leerlingen, onrust voor de meest kwetsbare groep en hun ouders/verzorgers en frustratie bij de scholen die hierdoor niet het best passende aanbod kunnen bieden.

In bijgevoegde enquête "Bekostiging dagbestedingsplekken tijdens schoolperiode", vindt u de antwoorden van de scholen.

VSO-PRO is een initiatief van de Sectorraad GO en de sectorraad Pro met als doel om zoveel mogelijk jongeren uit het voortgezet speciaal onderwijs en praktijkonderwijs aan het werk te krijgen en te houden.

Knelpunten voor de scholen

Onderstaande punten zijn van belang om het probleem te duiden en gezamenlijk te kijken naar oplossingsrichtingen:

- Vanwege de veranderde bekostigingsstructuur van de dagbesteding is een stage moeilijker en in sommige regio's onmogelijk geworden. Hierdoor zitten leerlingen thuis en kunnen niet werken aan hun ontwikkeling. 25% van de geënquêteerde scholen meldt dat er daarom onderwijsmiddelen worden ingezet om stageplekken in te kopen bij dagbesteding aanbieders.
- De vso-pro scholen zijn veelal regionale scholen, dit maakt dat ze vaak met verschillende gemeenten moeten afstemmen over dezelfde Jeugdhulp, WMO-voorzieningen of reisproducten, verschillende keuzes per gemeente creëert vervolgens kansenongelijkheid tussen de leerlingen.
- Scholen geven aan dat sommige leerlingen die voorheen naar een sociale werkvoorziening zouden uitstromen nu in aanmerking komen voor 'nieuw beschut werk'. Niet elke gemeente stelt echter (voldoende) beschut werkplekken beschikbaar. Hierdoor belanden de leerlingen in de bijstand in plaats van in een vorm van betaalde arbeid. Sommige gemeenten gebruiken arbeidsmatige dagbesteding als alternatief voor Beschut werk, dit gebeurt structureel of tijdelijk omdat er sprake is van wachtlijsten.
- De scholen kunnen geen of nauwelijks passende uitstroomplekken/ dagbestedingsplekken vinden voor jongeren met complexe gedragsproblematiek of een grote zorgvraag. De huidige dagbestedingsplekken richten zich meer op de WMO doelgroep of WLZ jongeren die beschikken over meer zelfstandigheid en arbeidsmatige mogelijkheden.